

Naisjärjestöjen Keskusliiton hallituksen esitys vuosikokoukselle hallitusohjelmatavoitteiksi 2019-2023

Naiset vapaiksi – tasa-arvo vaatii tekoja

TASA-ARVON TAKAPAKKI PYSÄYTETTÄVÄ!

- **Suomen on sitouduttava sukupuolten tasa-arvon ja naisten oikeuksien edistämiseen** muiden Pohjoismaiden esimerkin ja yleisen pohjoismaisen tasa-arvokehityksen mukaisesti. Sukupuolten tasa-arvo on Suomessa viime vuosina monella tapaa taantunut.
- **Tasa-arvotyön on oltava jatkuvaa, kunnianhimoista ja resursoitua.** Tasa-arvon ja naisten oikeuksien edistäminen vaatii laajoja yhteiskunnallisia linjauksia ja rakenteellisia muutoksia.
- **Naisjärjestöjen resursseja on lisättävä** ja vakiinnutettava rahoitus kestävälle tasolle.
- **Naisten aseman edistäminen ja sukupuolitietoinen budjetointi on sisällytettävä hallitusohjelmaan. Kaikkien merkittävien uudistusten ja talousarvion sukupuolivaikutukset on arvioitava.** Tuore tutkimustieto osoittaa, että talous on tasa-arvokysymys. Julkiseen talouteen liittyvät päätökset voivat heikentää sukupuolten tasa-arvoa, ellei niiden vaikutuksia naisiin ja miehiin arvioida.
- **Hallituksen on laadittava välittömästi kunnianhimoinen tasa-arvo-ohjelma,** jonka toimeenpanoon on varattava riittävät resurssit. Ohjelman tulee kattaa YK:n Pekingin toimintaohjelman ja Kaikkinaisen naisten syrjinnän poistamista koskevan CEDAW-sopimuksen ja Euroopan neuvoston naisiin kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan ehkäisemistä ja torjumista koskevan yleissopimuksen osa-alueet ja velvoitteet.
- **Moninaisia naisia on kuultava ja heidän osaamistaan hyödynnettävä** kaikessa poliittisessa päätöksenteossa, yhteiskunnallisten uudistusten suunnittelussa ja toimeenpanossa.
- **Sukupuolten tasainen edustus politiikan johtopaikoilla on varmistettava** ministereitä, eduskunnan puhemiehiä ja muita keskeisiä päättäjiä valittaessa. Puolueiden on huomioitava naisten ja miesten tasapuolisen edustuksen toteutuminen valiokuntien jäsenyyksissä ja puheenjohtajuuksissa. Erityistä huomiota tulee kiinnittää valtiovarain-, sosiaali- ja terveys-, puolustus- ja ulkoasiainvaliokuntien kokoonpanoihin.
- **Sukupuolten tasa-arvon tulee olla Suomen vuoden 2019 EU-puheenjohtajakauden prioriteetti ja läpileikkaava teema.** Suomen tulee esittää Euroopan unionille ja EU-jäsenvaltioille uusia, konkreettisia avauksia naisten oikeuksien edistämiseksi ja tasa-arvon sisällyttämiseksi laajasti EU:n politiikkaan. Toimenpiteet naisiin kohdistuvan väkivallan torjumiseksi ovat välttämättömiä. **Suomen seuraavaksi EU-komissaariksi on valittava nainen.** Suomi on kuulunut Euroopan unioniin jo 23 vuoden ajan ilman ainuttakaan naista komissaarina.

- **Tasa-arvotekojen on jatkuttava.** Naisjärjestöjen Keskusliitto ja tasa-arvoasiain neuvottelukunta TANE haastavat tasa-arvotekohankkeillaan erilaisia organisaatiota julkiselta, yksityiseltä ja kolmannelta sektorilta tekemään tekoja sukupuolten tasa-arvon edistämiseksi omassa toiminnassaan ja yhteiskunnassa laajemmin.
- **Tasa-arvoviranomaisten, erityisesti tasa-arvoasian neuvottelukunnan, resurssit ja toiminta on turvattava.**

TASA-ARVO LÄHTEE KASVATUKSESTA

- **Subjektiiivinen päivähoito-oikeus on palautettava.** Subjektiiivisen päivähoito-oikeuden rajaaminen on heikentänyt naisten kokoaikaisen työssäkäynnin mahdollisuuksia sekä työn ja perheen yhteensovittamisen ja hoivavastuun tasaisemman jakautumisen edellytyksiä.
- **Varhaiskasvatuksen on oltava sukupuoli- ja tasa-arvotietoista.** Tasa-arvolain velvoite suunnitelmallisesta tasa-arvotyöstä tulee ulottaa varhaiskasvatukseen ja sen toteutumista valvoa.
- **Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusosaamisen on kuuluttava opettajien ja kasvattajien ammatilliseen osaamiseen.** Tasa-arvokoulutus tulee sisällyttää pakollisena osana opettajien, mukaan lukien lastentarhanopettajat, koulutukseen ja täydennyskoulutukseen.
- **Opetuksen ja koulutuksen sukupuolen mukaista eriytymistä on purettava** sukupuolitietoisella opetuksella, oppimateriaaleilla ja oppilaanohjauksella. Naisia on kannustettava ja koulutettava digitaalisen kehityksen kärkijoukkoihin.
- **Sukupuoleen perustuvan ja seksuaalisen häirinnän sekä kiusaamisen vastaista työtä kouluissa on tehostettava** ja opettajien ja rehtoreiden osaamista häirinnän tunnistamisessa vahvistettava.

TYÖELÄMÄ TARVITSEE TASA-ARVOA

- **Perusteettomat palkkaerot on poistettava.** Palkkatasa-arvoa on edistettävä tehostamalla tasa-arvolain velvoitteiden noudattamisen valvontaa ja varaamalla tasa-arvovaltuutetulle asianmukaiset resurssit valvontatyöhön. Samapalkkaisuusohjelman toteuttamista on vauhditettava ja luottamusmiesten asemaa ja oikeuksia työpaikoilla vahvistettava.
- **Hallituskauden loppuun mennessä on säädettävä Islannin mallin mukainen samapalkkaisuuslaki.** Erityisesti on edistettävä maahanmuuttajataustaisten ja vammaisten naisten työllistymistä ja samapalkkaisuutta.
- **Kilpailukykyä kehitettäessä on kiinnitettävä huomiota naisten työsuhteisiin ja naisvaltaisiin aloihin.** Työmarkkinat eivät voi perustua naisten vastentahtoisille osa- ja määräaikaisille työsuhteille.
- **Naisten tasavertaisia mahdollisuuksia päästä yritysten hallitusten jäseniksi ja muihin johtaviin asemiin on parannettava.** Naisten osuutta listayhtiöiden hallituksissa on kasvatettava sukupuolikiintiöllä.

- **Työelämän sukupuolen mukaista eriytymistä on purettava.** Naisten osallistuminen ja sukupuolten tasa-arvo on sisällytettävä osaksi valtakunnallisia digitalisaation ohjelmia ja kärkihankkeita.
- **Sosiaaliturvaa uudistettaessa on varmistettava, että vaikutukset eri naisryhmiin ovat myönteiset.** Erityisesti on kiinnitettävä huomiota ikääntyneiden naisten, yksinhuoltajien, vammaisten ja maahanmuuttajanaisten toimeentuloon.
- **Perhevapaat on uudistettava tasa-arvoisen vanhemmuuden ja työllisyyden edistämiseksi 6+6+6 -mallin mukaisesti.** Isille korvamerkittyä osuutta tulee lisätä tuntuvasti. Uudistukselle on varattava riittävät resurssit. Perhevapaajärjestelmän tulee olla joustava ja huomioida perheiden monimuotoisuus.
- **Lakimuutosten yhteydessä on luovuttava sukupuolittuneista ammattinimikkeistä.**

NAISIIN KOHDISTUVAN VÄKIVALLAN ON LOPUTTAVA

- **Euroopan neuvoston naisiin kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan ehkäisemistä ja torjumista koskevan yleissopimuksen täysimääräinen toimeenpano on varmistettava** riittävillä resursseilla, viranomaisten koulutuksella sekä järjestöjen roolin ja rahoituksen vahvistamisella.
- **Naisiin kohdistuvan väkivallan vastaisten toimien toteutumista arvioimaan on perustettava naisiin kohdistuvan väkivallan kansallinen raporttija.**
- **Rikoslain 20 luku on uudistettava ja lainsäädännön uudistamisen lähtökohdaksi on otettava suostumuksen puutteen lisääminen raiskauksen keskeiseksi tunnusmerkiksi.**
- **Turvakotien määrää ja saavutettavuutta on lisättävä** Euroopan neuvoston suositusten mukaisesti.
- **Seksuaalisen väkivallan uhrien matalan kynnyksen palveluiden saatavuutta on parannettava ja huolehdittava seksuaaliväkivallan uhreille suunnatun Seritukikeskuksen toiminnan laajentamisesta koko maahan.**
- **Naisiin kohdistuvan väkivallan loppuminen edellyttää väkivallan sukupuolistuneen luonteen tunnistavien katkaisu- ja ennaltaehkäisyohjelmien järjestämistä väkivallan tekijöille.**
- **Nk. kunniaan liittyvän väkivallan ja sukuelinten silpomisen vastaista työtä on tehostettava.**
- **Lapsi- ja pakkoavioliitot on kriminalisoitava ja pakkoavioliittojen mitätöinti sallittava.** Mitätöinnin oikeusvaikutukset on selvitettävä.
- **Naisiin kohdistuvan väkivallan ja lähisuhdeväkivallan sovittelusta on luovuttava.**
- **Ihmiskaupan vastaista toimintaa on tehostettava, sen sukupuolivaikutukset arvioitava ja ihmiskaupan uhrien asemaa parannettava** säätämällä ihmiskaupan uhrien auttamista koskeva erillislaki sekä irrottamalla ihmiskaupan uhrien auttaminen rikosprosessista.
- **Seksin osto on kriminalisoitava** muiden Pohjoismaiden mallin mukaisesti.

- **Poliittisten päättäjien, työnantajien sekä kasvatuksen ja koulutuksen ammattilaisten on toimittava aktiivisesti naisiin kohdistuvan seksuaalisen häirinnän, väkivallan ja vihapuheen lopettamiseksi.**
- **Vammaiset ja maahanmuuttajanaiset kokevat muita naisia enemmän väkivaltaa. Tähän on puututtava.**

NAISTEN HYVINVOINTI ON TASA-ARVOKYSYMYS

- **Sosiaali- ja terveyspalvelujen kehittämisessä on otettava huomioon naiset** sosiaali- ja terveyspalvelualojen yrittäjinä, työntekijöinä ja palveluiden käyttäjinä sekä turvattava nais erityisiä matalan kynnyksen palveluita tarjoavien järjestöjen asema ja rahoitus.
- **Naisten seksuaali- ja lisääntymisterveys ja -oikeudet on turvattava.** Voimassa oleva aborttilaki on vuodelta 1970 eikä vastaa vallitsevia käytäntöjä. **Aborttilakia tulee uudistaa Ruotsin mallin mukaiseksi siten, että abortin saaminen perustuu naisen omaan ilmoitukseen.**
- **Nuorille on taattava maksuton ehkäisy.** Ehkäisy- ja seksuaalineuvonnan on oltava osa kouluterveydenhuoltoa.
- **Kuukautissuojien arvonlisävero on alennettava 10 prosentin alennettuun kantaan.**
- **Naisten sosiaali- ja terveyspalveluille on turvattava riittävät resurssit.** Ennaltaehkäisevien palveluiden saatavuus tulee varmistaa. Yhteiskunnan on kannettava päävastuu ikääntyvän väestön hoidosta ja hoivasta. Naisille tulee taata heidän tarpeisiinsa sopivat ja riittävät päihdepalvelut. Erityisesti päihderiippuvuusriskiryhmiin kuuluville naisille on resursoitava matalan kynnyksen palveluja.
- **Sukupuoli- ja seksuaalivähemmistöihin kuuluvien naisten oikeudet on turvattava.**
- **Translaki on uudistettava välittömästi.** Suomi on ainoa Pohjoismaa, jonka lainsäädäntö edellyttää sukupuoltaan korjaavilta lisääntymiskyvyttömyyttä.
- **Kiireetön, lääketieteellisesti ei-välttämätön intersukupuolisten lasten sukupuolta muokkaava hoito varhaislapsuudessa on kiellettävä.**

TASA-ARVOA URHEILUUN JA KULTTUURIIN

- **Urheilun ja liikunnan resurssit on jaettava tasapuolisesti** naisille ja miehille, tytöille ja pojille liikunnan ja urheilun eri tasoilla.
- **Naisten osuutta urheilun päätöksenteossa ja valmennuksen johtotasolla on lisättävä.** Suomessa urheilujärjestöjen puheenjohtajista 16 prosenttia ja hallitusten jäsenistä vajaa kolmannes on naisia. Valmennuksen johdossa on pääosin miehiä.
- **Seksuaalisen häirintään, väkivaltaan ja muuhun epäasialliseen kohteluun kulttuurialalla, erityisesti elokuva- ja teatterialalla, on puututtava.** Seksuaalisen häirinnän ja väkivallan laajuus liikunnassa ja urheilussa tulee selvittää kattavasti ja ilmeneviin epäkohtiin puuttua viipymättä.

TYTÖT JA NAISET KEHITYSYHTEISTYÖN KESKIÖÖN

- **Suomen ulkopoliittisen linjan seksuaali- ja lisääntymisterveysoikeuksien edelläkävijänä ja puolustajana on oltava yhtenäinen.**
- **Kehitysyhteistyötä tekevien kansalaisjärjestöjen rahoitus on turvattava ja naisten oikeuksia edistävään työhön on suunnattava enemmän varoja.** Tehdyt kehitysmäärärahaileikkaukset kohdistuivat voimakkaasti naisten ja tyttöjen oikeuksia edistävään työhön.
- **Suomen on sitouduttava Euroopan Unionin tasa-arvoa edistävän toimintasuunnitelman tavoitteeseen** ja sisällytettävä tasa-arvon tavoite vähintään 85 prosenttiin kaikista uusista kehitysohjelmista vuoteen 2020 mennessä.
- **Sukupuolten tasa-arvo ja naisten oikeudet on huomioitava kaikissa kehityshankkeissa,** koska ilmastonmuutoksen kaltaiset globaalit ilmiöt ovat uhka erityisesti kaikkein köyhimmille naisille. Naisten oikeuksien merkitys ilmastonmuutoksen ehkäisyssä on tunnustettava.

NAISET MUKANA KOKONAISTURVALLISUUDESSA

- **Naisten eteneminen puolustusvoimien, kriisinhallinnan, rajaturvallisuuden, pelastuspalveluiden ja muiden kokonaisturvallisuusalojen johtotehtäviin on turvattava ja sitä on tuettava.**
- **Naisten tulee olla mukana kehittämässä maanpuolustusta. Maanpuolustuksen kehittämisen sukupuolivaikutukset on arvioitava.** Kehittäminen ei saa vahvistaa sukupuolistereotyyppioita ja työn sukupuolen mukaista eriytymistä.
- **Naisten kokonaisturvallisuutta edistävä toiminta kansalaisjärjestöissä on huomioitava ja tunnustettava.**

www.naisjarjestot.fi

Lisätietoja

Terhi Heinilä, pääsihteeri terhi.heinila@naisjarjestot.fi

Anniina Vainio, järjestösihteeri anniina.vainio@naisjarjestot.fi